

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ה

חלק א – יוצא לאור לש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

פתח דבר

לקראת ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ תרומה).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא כ"ב שבט, ה'תשפ"ג,

שנת הקהל,

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,

ברוקלין, נ"י.

בס"ד. שיחת ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ה.
בלתי מוגה

א. דובר כמ"פ שכאשר יש כמה מאורעות שנפגשים יחד באותו זמן, ובנדו"ד, שבת מברכים חודש אדר, פרשת שקלים ופרשת משפטים, הנה מלבד זאת שמכל מאורע בפני עצמו צריך האדם ללמוד הוראה בעבודתו לקונו (שבשבילה נברא¹), צריך ללמוד הוראה גם מצירופם יחד. ובהקדמה — שכבר דובר בשנים שלפנ"ז אודות ההוראות מענינים אלו ע"פ המבואר בספרי מוסר, קבלה וחסידות, אבל תמיד אפשר להוסיף בזה עוד יותר, כיון שהתורה היא אין-סוף, כמ"ש "עלמות אין מספר", "אלו מימרות האמוראים"³ — כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש⁴.

וענין זה תלוי ביגיעת האדם, וכמאמר⁵ "יגיעת ומצאת", ועד שע"י היגיעה נעשה אצלו ענין של מציאה שאינה לפי ערך היגיעה, אלא שאעפ"כ אין זה בסתירה לכללות הענין שבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, ובלשון הגמרא⁶ "במדה שאדם מודד בה מודדין לו", שקאי גם על הענין ד"בכל מאדך"⁷ שהוא למעלה ממדידה והגבלה — כיון שבזה גופא יש חילוקי דרגות כו'.

וכמובן מהמבואר בחסידות⁸ בנוגע לענין דאתערותא דלעילא, שגם הדרגא היותר נעלית באתערותא דלעילא שנמשכת ממקום שאין אתעדל"ת מגעת שם, אינה שורה אלא באתר שלים⁹, ומזה מובן שיש בה חילוקי דרגות, לפי ערך המעמד ומצב של ה"אתר שלים".

וענין זה באתערותא דלעילא הוא לפי שכן הוא בתורה, שהרי "אסתכל באורייתא וברא עלמא"¹⁰, והיינו, שכיון שגדול לימוד שמביא לידי מעשה¹¹, נמשך מהתורה גם בנוגע לקיום המצוות, ומזה נמשך גם בעניני העולם.

(1) ראה משנה וברייתא — קידושין בסופה.
(2) שה"ש ו, ח.
(3) כ"ה בתו"א שמות מט, ג. לקו"ת ובכ"מ.
(4) נסמן בלקו"ש חי"ט ע' 252.
(5) שה"ש מ, ב. וראה שהש"ר עה"פ.
(6) ראה זח"ג צ, ב.
(7) זח"ב קסא, ריש ע"ב.
(8) ראה לקו"ת שה"ש כד, סע"א ואילך.
(9) ראה זח"ג צ, ב.
(10) נסמן בלקו"ש חי"ט ע' 252.
(11) מגילה ו, ריש ע"ב.
(6) סוטה ח, ב (במשנה). וש"נ.
(7) ואתחנן ו, ה.
(8) ראה לקו"ת שה"ש כד, סע"א ואילך.
(9) ראה זח"ג צ, ב.
(10) זח"ב קסא, ריש ע"ב.
(11) קידושין מ, ב. וש"נ.

ומכל זה מובן שהוראות התורה הם באופן שיכולים להוסיף בהם עד אין סוף, ועד שלעולם אי אפשר להגיע לתכליתם, כיון שעל התורה נאמר "ואהי' אצלו גו' שעשועים גו"¹², ו"נעלמה מעיני כל חי"¹³.

ב. ובנוגע לעניננו — ההוראות שיש ללמוד משבת מברכים חודש אדר, פרשת שקלים ופרשת משפטים — הנה לכל לראש צ"ל ההוראה מכל ענין בפני עצמו, ולאח"ז גם ההוראה מצירופם יחד. ובזה גופא צריך לידע סדר הדברים, איזה ענין הוא העיקר ואיזה הוא הטפל, וגם כששניהם ענינים עיקריים, בהכרח שיהי' סדר של קדימה ואיחור כו'.

ובהקדים — שהסדר של קדימה ואיחור הוא גם תורה, ועד שנוגע להלכה בפועל, כפי שמצינו בנוגע לשבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, שיש להקדים ברכת "על המחיי" לברכת "על הגפן"¹⁴ נוכאשר צריך תחילה לברך על היין, צריך לכסות את הפת, כי כאשר שניהם מגולים צריך להקדים ברכת הפת לברכת היין¹⁵, לפי שהוא מוקדם ליין בשבח ארץ ישראל בפסוק¹⁶ "ארץ חטה ושעורה וגפן גו'", ש"כל המוקדם בפסוק זה קודם לברכה"¹⁷.

אך לכאורה אינו מובן, מהו ההכרח שהקדימה בכתוב מורה על קדימה במעלה, בה בשעה שהסיבה להקדים ענין אחד לחבירו היא בגלל שאי אפשר לומר שני דברים בבת אחת, כמ"ש¹⁸ "אחת דבר אלקים שתיים זו שמעתי", כיון ש"אי אפשר לה לאוזן לשמוע"¹⁹, ובהכרח להקדים ענין אחד לחבירו, ובמילא אין זו הוכחה שאכן יש מעלה בענין זה לגבי חבירו?

ונקודת הענין בזה — ע"ד המדובר כמ"פ²⁰ בנוגע לכללים בפירוש רש"י, שכאשר מפרש שני פירושים, אזי מקדים תחילה את הפירוש היותר קרוב לפשוטו של מקרא, ואח"כ מוסיף הפירוש השני; אבל כאשר שני פירושים הם שקולים, אזי מקדים שבענין זה יש שני פירושים (ולדוגמא: "יש לתרגמו בשני פנים"²¹), ואז אין להוכיח מהקדמת א' הפירושים

17) ברכת מא, ב.	12) משלי ה, ל.
18) תהלים סב, יב.	13) איוב כח, כא.
19) מכילתא דרשב"י יתרו כ, א. וראה גם ר"ה כז, רע"א. וש"נ.	14) ראה תושב"ע או"ח סר"ח ס"ב ובט"ז סקט"ו. לוח (סדר) ברכה"נ לאדה"ז פ"א הי"א (היי"ג). וש"נ.
20) ראה כללי רש"י (כפ"ח תשע"ח) פ"ד כלל 4 ואילך. וש"נ.	15) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרצ"ט ס"ד. וש"נ.
21) פרש"י תשא לב, ד. וראה לקו"ש ח"א ס"ע 141 ואילך.	16) עקב ח, ח.

שהוא קרוב יותר לפשוטו של מקרא, כיון שבהכרח להקדים פירוש אחד בגלל שאי אפשר לומר שני הפירושים בבת אחת.

[ולהעיר, שאלבא דאמת, גם כאשר מקדימים שבענין זה יש שני פירושים, הנה הא גופא שבפירוט הפירושים בוחרים להקדים פי' אחד, הרי זה לפי שיש בו מעלה לגבי הפי' השני; אבל בפשטות ("בעל-הבית"יש"), כדי להדגיש ששני הפירושים הם שקולים, העצה היא להקדים שבענין זה יש שני פירושים].

ועד"ז בנוגע למ"ש "ארץ חטה ושעורה וגפן וגו'", שאילו היו שקולים, הי' הכתוב צריך להקדים שיש שבעה מינים, ואח"כ לפרטם כו', וכיון שהכתוב מתחיל מיד בפירוט ד"ארץ חטה ושעורה וגפן גו'", מובן, שקדימת מין אחד לחבירו היא קדימה במעלה וחשיבות כו'.

ג. ובנוגע לעניננו — יש להתחיל בענין שבת מברכים חודש אדר: שבת מברכים אדר ופרשת שקלים — אינם מוכרחים להיות ביחד, שהרי כשר"ח אדר חל בשבת, אזי קורין פרשת שקלים בר"ח²², ולא בשבת מברכים, שאז בא תחילה הענין דשבת מברכים ואח"כ בא הענין דפרשת שקלים, ומזה מובן, שגם כאשר הקביעות היא באופן שקורין פרשת שקלים בשבת מברכים, קודם הענין דשבת מברכים לענין דפרשת שקלים (אלא שניתוסף גם העילוי שבצירוף שניהם יחד).

וכיון ששבת מברכים החודש כולל את כל ימי החודש בהשוואה, ועוד יותר מאשר בר"ח, שאף שכולל את כל ימי החודש, שלכן נקרא "ראש חודש" (בדוגמת הראש שכולל את כל אברי הגוף)²³, הרי יש חילוק באופן ההנהגה ביום ר"ח עצמו לשאר ימי החודש, כך, שלכל לראש ישנו ענינו של ר"ח עצמו, ולאח"ז ישנו הענין שכולל את כל ימי החודש, משא"כ בשבת מברכים, הנה אף שמכריזים "ראש חודש . . ביום כו'", הרי המשכת הברכה ("יחדשהו כו'") היא לכל ימי החודש בהשוואה —

הרי מובן שההוראה צריכה להיות בענין שבו משתווים כל ימי חודש אדר בשוה — שזהו ענין השמחה, כדברי הגמרא²⁴: "משנכנס אדר מרבין בשמחה":

אע"פ שיש מקום לחלק בין פורים (שדוקא אז השמחה היא באופן

(22) טושו"ע או"ח רסתרפ"ה.

ובכ"מ.

(23) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך.

(24) תענית כט, סע"א.

ד"ע דלא ידע"25) לימים שלפני פורים ושלאחרי פורים — הרי הענין ד"מרבין בשמחה" הוא בכל ימי חודש אדר ("משנכנס אדר"), ובלשון המגילה²⁶: "החודש אשר נהפך .. לשמחה"²⁷.

וכמדובר כמ"פ²⁸ שכל ענין צריך להתבטא בגלוי ובפועל בנוגע להלכה (וכן מנהג ישראל ש"תורה הוא"²⁹) — כהמשך דברי הגמרא³⁰ "הלכך בר ישראל דאית לי' דינא בהדי נכרי .. לימצי נפשי' באדר (היינו בכל ימי חודש אדר) דבריא מזלי'",

וכן מצינו בנוגע לנישואין³¹, שגם הנוהגים כדעת הרמ"א³² לערוך חתונות רק בחציו הראשון של החודש (כשהלבנה הולכת וגדלה), הנה בחודש אדר ("דבריא מזלי'") עורכים נישואין גם בחציו השני של החודש (כשהלבנה הולכת ומתמעטת), להיותו "החודש אשר נהפך .. לשמחה", ועד שאיתא בירושלמי³³ ש"כל החודש כשר לקריאת המגילה, מ"ט והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה", והובא להלכה בשו"ע³⁴ ש"המפרש בים והיוצא בשיירא ואינו מוצא מגילה להוליך עמו, יקראנה ביי"ג או ביי"ב או באחד עשר .. ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו, י"א שקורא אפילו מתחלת החודש", והרמ"א מוסיף: "והכי נהוג"³⁵.

ד. וכאן רואים ענין נפלא שיש בו הוראה נפלאה:

ובהקדים, שלכאורה אינו מובן: איך אפשר לומר שענין השמחה צריך להיות בכל ימי חודש אדר — בה בשעה שבימים שלפני פורים היתה גזירה על כל היהודים, "מנער ועד זקן טף ונשים"³⁶ (ככל פרטי הענינים שאומרים בנוסח ד"על הניסים"), מצד "מחשבתו הרעה"³⁷ של המן?

ולא עוד אלא שגם ביטול הגזירה לא הי' באופן נסי כמו בקריעת ים סוף ש"הי' ילחם לכם ואתם תחרישון"³⁸, אלא באופן של נס המלוכב

25) מגילה ז, ב.	31) ראה גם תו"מ חנ"ב ריש ע' 187. וש"נ.
26) אסתר ט, כב.	32) יו"ד סקע"ט ס"ב. אה"ע סס"ד ס"ג.
27) ראה גם תו"מ חס"ז ע' 330. וש"נ.	33) מגילה פ"א ה"א.
28) ראה גם לעיל ע' 142. וש"נ.	34) או"ח סתרפ"ח ס"ז.
29) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב.	35) לשלימות הענין — ראה שיחת
מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד.	מגילה אדר ס"ד ואילך (לקמן ס"ע 262
מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז	ואילך).
או"ח סוסק"פ. סתל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד.	36) אסתר ג, יג.
תצ"ד ס"ז. ועוד.	37) שם ט, כה.
30) תענית שם, ריש ע"ב.	38) בשלח יד, יד.

בטבע, עי"ז ש"אחות יש לנו בבית המלך"³⁹, ועד שהי' צריך להיות ענין של מלחמה — בי"ג אדר, ובשושן הבירה — גם בי"ד אדר⁴⁰.

ומובן, שמצב הנפש בעת המלחמה הוא באופן אחר לגמרי מכמו לאחר הנצחון במלחמה, ובלשון הכתוב⁴¹: "אל יתהלל חוגר כמפתח", וולהעיר, שלא נאמר "אל יתהלל חוגר" כלל, אלא "אל יתהלל... כמפתח", אבל פחות מ"מפתח" — יכול וצריך להתהלל גם החוגר, בגלל שיש לו בטחון בה' כו'. ומתאים גם עם תוכן פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴² שאיש צבא יוצא למלחמה עם "מאַרש של נצחון"⁴³,

והרי המצב ד"מפתח" הי' רק כפורים — בי"ד אדר, ובשושן הבירה — בט"ו אדר⁴⁴, והיינו, שאף שלכאורה הי' צ"ל בשושן נצחון גדול יותר, הנה בפועל, דוקא בשושן היתה מלחמה עם גוים וגוי'שקייט כו' גם בי"ד אדר.

ואעפ"כ אמרו חז"ל שמיד "משנכנס אדר מרבין בשמחה", ועד ש"מגילה נקראת בי"א וכו'"⁴⁵, ויתירה מזה, ש"כל החודש כשר לקריאת המגילה", והיינו, שיש מצב שכבר מתחלת החודש קורין את המגילה מתחילתה עד סופה, כולל גם כל ה"שטורעם" ד"תקפו של נס"⁴⁶, אע"פ שבימים שבהתחלת החודש היתה עדיין הגזירה כו'.

[ואין לתרץ שזהו לפי שעכשיו יודעים שכל ענין הגזירה הי' דבר שאין בו ממש, והראי', שבסופו של דבר בטלה הגזירה — כי, חגיגת ימי הפורים בכל שנה ושנה היא לפי ש"הימים האלה נזכרים ונעשים"⁴⁷, והרי "הימים האלה" שבהתחלת החודש היו לפני ביטול הגזירה כו'.]

ה. ונקודת הביאור בזה:

כאשר יהודי מתקשר עם התורה, ועי"ז עם הקב"ה ("ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"⁴⁸) — הנה כשם שהקב"ה הוא למעלה מהזמן, נעשה גם הוא למעלה מהזמן [וכמארז"ל⁴⁹ "צדיקים — והרי "עמך כולם צדיקים"⁵⁰ — דומין לבוראם"], ועד שגם בהתחלקות הזמן

46 שם יט, א.

47 אסתר שם, כח.

48 ראה זח"ג עג, א.

49 ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

50 ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ

חלק.

39 מגילה טו, ב.

40 אסתר ט, א ואילך.

41 מלכים"א כ, יא.

42 ראה סה"ש תש"ט ס"ע 323. וש"נ.

43 ראה גם תו"מ חע"ז ע' 213. וש"נ.

44 אסתר שם, ידיח.

45 מגילה בתחלתה.

לעבר הוה ועתיד, נעשה יהודי בעה"ב לא רק על ההוה והעתיד, אלא גם על העבר, לשנות את המציאות שהיתה בעבר כו'.

ואין זה ענין של רמז או דרוש, אלא כך הוא בפועל ממש — כפי שמצינו בירושלמי⁵¹ על הפסוק⁵² "לא-ל גומר עלי", שכאשר ב"ד מעברין את החודש (גם אם זה באופן ד"אתם אפילו מזידין"⁵³), אזי בתולי' חוזרין, והיינו, שנעשה שינוי בטבע העולם, ועאכו"כ בנוגע לעבודת האדם (שזהו ענין שברשותו של האדם), שבכחו לשנות את העבר שלו כו'.

וענין זה מודגש בחודש אדר — שגם הימים שבהתחלת החודש, שבהם היתה עדיין הגזירה כו', ועדיין לא ידעו שתהי' ההצלה דפורים כו' ונהרי רק באופן כזה הי' יכול להיות הנסיון כו', וכמו בחנני' מישאל ועזרי' שלא מסרו עצמן על מנת הנס⁵⁴ (שהרי ההנהגה ע"פ תורה היא באופן ש"אין סומכין על הנס"⁵⁵), ואילו היו יודעים שינצלו ע"י נס, לא הי' זה נחשב לנסיון — נעשים ימים שבהם מרבים בשמחה,

והיינו, שהשמחה היא לא רק מכאן ולהבא [ע"ד מ"ש⁵⁶ "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע", היינו, שמכאן ולהבא נעשית ישועה], או אפילו באופן ששמח כבר עתה, בידעו שבעוד כמה ימים יהי' פורים (כמו בשנה שלפנ"ז, שאז השמחה היא מצד הפורים שלפנ"ז), אלא הענין דפורים הוא באופן שמשנה גם את העבר, שגם הימים שלפני ביטול הגזירה נעשים ימי שמחה, והרי ענין השמחה שייך רק על דבר שבגלוי ובפועל (כמבואר בכ"מ, ובפרט בתורת החסידות⁵⁷).

ו. והנה, אע"פ שענין זה הוא חידוש מיוחד שמצינו רק בפעולה דפורים בכל חודש אדר, שלא מצינו דוגמתו בשאר המועדים — הרי ההוראה שלמדים מזה היא בנוגע לכל השנה כולה.

וכמדובר כמ"פ⁵⁸ בנוגע לכללות ענין המועדים, שענינו של כל מועד נמשך ופועל על כל השנה כולה, וכמו הענין ד"זכר ליציאת מצרים", שאף שעיקר החיוב דסיפור יצי"מ הוא בחג הפסח⁵⁹, "זמן

(57) ראה לקו"ת נצבים מז, רע"א. שער אורה שער הפורים ד"ה וקבל היהודים פל"ה. ועוד.

(58) ראה גם לעיל ע' 182. ועוד.
(59) ראה הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים ע' טו. וש"נ.

(51) כתובות פ"ב ה"א. וש"נ.

(52) תהלים נו, ג.

(53) ר"ה כה, סע"א.

(54) ראה תו"כ ופרש"י קדושים כב, לב.

(55) ראה פסחים סד, ב.

(56) ירמ' ל, ז.

חרותנו", "בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך"⁶⁰, הרי מחג הפסח נמשך הענין דיצי"מ שצ"ל בכל יום ובכל לילה⁶¹.

וכללות הענין בזה — שאע"פ שיש ענינים שקשורים עם זמנים מיוחדים שהם "אחת בשנה"⁶², הנה ביחד עם זה אומרים ש"התורה היא נצחית"⁶³, בכל מקום ובכל זמן, ואין סתירה בדבר — כיון שגם הענינים הקשורים עם זמנים מיוחדים, תכליתם היא הפעולה וההשפעה על כל שאר הזמנים.

ועד"ז בנוגע להוראה האמורה שבכחו של יהודי להיות בעה"ב גם על העבר כו' — שאף שלמדים זאת מפעולת הפורים על כל ימי חודש אדר, הרי זה נמשך ופועל בכל השנה כולה.

והנתינת כח על זה היא בשבת שלפני ר"ח אדר, שבו מברכים את חודש אדר במעמד עשרה מישראל, שנעשים מציאות חדשה של "עדה"⁶⁴, ובמקום קדוש, ובאופן שמקשרים זאת עם התועדות — "גדולה לגימה שמקרבת"⁶⁵, ופועלים שכל חודש אדר יהי' באופן ד"מרבין בשמחה", וכאמור, באופן שמשנים גם את העבר שיהי' באופן דאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא⁶⁶, כן תהי' לנו.

* * *

ז. ההוראה מפרשת שקלים:

בפרשת שקלים נאמר⁶⁷ "כי תשא את ראש בני ישראל וגו' זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל גו' לכפר על נפשותיכם".

ונוסף על המובא בפירוש רש"י⁶⁸ שנתנית מחצית השקל היא כדי "לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה.. שהקרבנות לכפרה הם באים" [נוסף על מחצית השקל שמהם נעשו אדני המשכן, שענין זה קשור גם עם המסופר בהפטרה דפ' שקלים אודות כסף הקדשים לבדק הבית⁶⁹] — איתא בירושלמי⁷⁰ שנתנית מחצית השקל היא כפרה על חטא העגל, וזהו ה"עובר על הפקודים", שפירושו שעבר על פיקודי אורייתא

60) נוסח הגש"פ. וראה הגש"פ הנ"ל כללי התוהמ"צ ערך צבור. וש"נ.
 61) ראה סנהדרין קג, סע"ב ואילך.
 62) ראה זח"א ד, א. תניא ספ"י.
 63) תשא ל, יב-טז.
 64) שם, טו.
 65) מלכים"ב יב, ה"ז.
 66) שקלים פ"ב סה"ג. וראה גם תנחומא תשא יו"ד.
 67) ראה ברכות יב, ב. רמב"ם הל' ק"ש פ"א ה"ג. שו"ע אדה"ז או"ח רסס"ז. ועוד.
 68) לשון הכתוב — ס"פ תצוה. אחרי טז, לד.
 69) תניא רפי"ז. ובכ"מ.
 70) ברכות כא, ב. וש"נ. וראה צפע"נ —

(מצוות התורה)⁷¹ — דקאי על חטא העגל (שעז"נ⁷² "וביום פקדי ופקדתי"), שהו"ע של עבודה זרה, ששקולה כנגד כל התורה⁷³.

ועז"נ למשה רבינו "כי תשא את ראש בני ישראל וגו'" — לא רק "שאו את ראש וגו'"⁷⁴, לשון רבים, דקאי על משה ואהרן ונשיאי ישראל, אלא "תשא" לשון יחיד, דקאי על משה רבינו בעצמו, שהוא פועל הענין ד"תשא", מלשון הרמה, שהרי אף שהפירוש הפשוט הוא מלשון מנין, הרי ענין המנין יכולים לומר בכמה לשונות, וכיון שנאמר בלשון "תשא" דוקא, הרי זה מורה שיש בזה גם ענין ההרמה כו'.

ח. והענין בזה:

כיון שנאמר "כל העובר על הפקודים", הרי מובן שמדובר אודות מי שנמצא במעמד ומצב שלא זו בלבד שאינו אוחד בדרגא דאתהפכא כו', אלא שעדיין לא פעל אפילו קינוח הענינים הבלתי רצויים כו', שלכן קוראים לו "עובר על הפקודים" — שהרי אם הי' אצלו ענין התשובה, אי אפשר לקראו "עובר על הפקודים", כיון שאסור לומר לבעל תשובה "זכור מעשיך הראשונים"⁷⁵, אלא היו צריכים לקרותו "בעל תשובה" וכיו"ב, וכיון שקוראים לו "עובר על הפקודים", עכצ"ל, שעדיין לא הי' אצלו ענין התשובה — לא רק תשובה עילאה, אלא גם תשובה כפשוטה, ולכן צריך להזכיר לו הענין ד"עובר על הפקודים", כיון שצריך להתעסק עמו ולפעול עליו שישוב בתשובה.

ואעפ"כ, הנה גם בנוגע ליהודי שנמצא במעמד ומצב ד"עובר על הפקודים" — נאמר למשה רבינו "תשא את ראש וגו'", שצריך לפעול בו ענין של הרמה כו'.

וכיצד פועלים מעבר כזה מן הקצה אל הקצה, ממעמד ומצב ד"עובר על הפקודים" למעמד ומצב ד"תשא את ראש" — הנה עז"נ "זה יתנו גו' מחצית השקל":

לא דורשים מיהודי לתת את כל כחות נפשו, כל רכושו וכו' (כפי שמבאר הרמב"ם⁷⁶ ש"אין זו חסידות אלא שטות . . אלא כל המפזר ממנו

75) ב"מ נח, ב (במשנה). רמב"ם הל' תשובה ספ"ז. הל' מכירה פי"ד הי"ג. טושו"ע חו"מ סרכ"ח ס"ד. שו"ע אדה"ז שם הל' אונאה כו' סכ"ח. וראה גם פרש"י קדושים יט, לג.

76) הל' ערכין וחרמים בסופן.

71) אוה"ח תשא שם, יג — בשם הזהר (זהר חדש ר"פ תשא — מג, ד). וראה גם במאמר (לעיל ע' 222 ואילך).

72) שם לב, לד.

73) ראה קידושין מ, א. פרש"י פרשתנו

יג, יג.

74) במדבר א, ב. ועוד.

במצות אל יפזר יותר מחומש, כפי שהתקינו באושא⁷⁷); דורשים ממנו רק ליתן "מחצית השקל", היינו, לא מחצית מכל רכושו (רכוש גשמי או רכוש רוחני), אלא מחצית משקל אחד, היינו, שמענין אחד וכח אחד עכ"פ — יתן חציו להקב"ה.

אלא שענין זה צ"ל באופן ד"מטבע של אש":

אמרו חז"ל שכאשר משה תמה ושאל איך יוכל אדם ליתן כופר נפשו⁷⁸ — "הראה לו (הקב"ה) כמין מטבע של אש .. ואמר לו כזה יתנו" (כמובא בפירושו רש"י⁷⁹, שמוכן גם לבן חמש למקרא), והיינו, שאע"פ שנותן רק מחצית ממטבע של שקל אחד, הרי הוא עושה זאת מצד האש שבנשמתו⁸⁰ — "נר ה' נשמת אדם"⁸¹, "כאור הנר שמתנענע תמיד למעלה בטבעו" (כמבואר בתניא⁸²).

ורש"י מוסיף⁷⁹ "ומשקלה מחצית השקל", והיינו⁸³, שאע"פ שהמטבע שנותן היא בעלת משקל, שזה קשור עם טבע הירידה למטה, ולא כמו אש שטבעו לעלות למעלה, כך, שאין לו משקל שלוחץ ומכביד על כף המאזניים כו', מ"מ, הרי זה "כמין מטבע של אש", כיון שזוהי מצוה שנעשית מצד האש שבנשמתו.

ט. וההוראה מזה:

כאשר פוגשים יהודי שאינו מיחידי סגולה שנמצאים במעמד ומצב נעלה ביותר, ופוגשים אותו בימים שאינם ימי סגולה, כמו יום הקדוש, יוהכ"פ, בעת תפלת נעילה, שאפילו קל שבקלים עומד אז בתנועה של התעוררות כו'⁸⁴, מצד קירוב המאור אל הניצוץ כו' (כפי שמבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בקונטרס העבודה⁸⁵), אלא בשאר ימי השנה, ימים רגילים, שאין בהם מעלה מיוחדת ("אָן התפעלות"), וכאשר מסתכלים עליו, נדמה (ויתכן שכן הוא באמת) שהוא במעמד ומצב ד"עובר על הפקודים" — אין להתיימש ממנו ח"ו,

אלא צריך לדעת שגם בנוגע אליו נאמר "כי תשא את ראש בני ישראל", היינו, שגם הוא יכול (לא רק לשוב בתשובה, אלא גם) להיות

77) כתובות נ, רע"א. וש"נ.
 78) תוד"ה זאת — חולין מב, א. וראה
 לקו"ש חט"ז ע' 383.
 79) תשא שם, יג.
 80) ראה לקו"ש שם ע' 390. חכ"ו ע' קג. וש"נ.
 81) ראה מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' 230.
 82) משלי כ, כז.
 83) ראה לקו"ש חט"ז ע' 388 ואילך.
 84) ראה מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' 230.
 85) ספ"ה.

במעמד ומצב של נשיאת ראש, שבדרך ממילא מגבי' גם את כל הגוף כו', ועד לנשיאת ראש שנעשית ע"י משה רבינו — שזהו ענינם של ראשי אלפי ישראל שבכל דור ודור, ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבאים עתה מיום ההילולא שלו, שאז כל הענינים הם בגלוי יותר.

צריך רק לפעול עליו ליתן מחצית השקל — שלזה שייך כל אחד מישראל באיזה מעמד ומצב שיהי'.

ועד שעיי"ז זוכים לזמן שבו תקויים מצות מחצית השקל כפשוטה, עבור הקרבת קרבנות ציבור בביהמ"ק השלישי, שיבנה ע"י משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה, שתהי' באופן של נשיאת ראש, "ביד רמה"⁸⁶, "בריש גלי"⁸⁷ (כמו ביצי"מ), בקרוב ממש.

* * *

(87) ת"א עה"פ.

(86) בשלח יד, ח.

הוספה

א

[יו"ד אייר, תשי"ן]

המאחל כל טוב, והצלחה בעבודתו בקודש להדריך המושפעים מאתו
כרצון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכי"מ.

... בענין האברך הנעלה הו"ח אי"א כו' הרה"ג דוד משה שי' ליבערמאן,
דוע לי שכ"ק מו"ח אדמו"ר הכי"מ הי' מייקר אותו, וכמה השתדלות השתדל
עבורו בכמה ענינים הן בגשמיות הן ברוחניות. אחכה לבשו"ט מההתחזקות
בשיעורי הלימודים הן דהאברכים הן דתפארת בחורים ובטח יחפשו עצות גם
בנוגע לנשים ובתולדות ע"ד הני"ל. ודברתי גם עם הראל"ק שי' עדכ"ז. בפ"ש
כל החבורה תי'

מ. ש.

כ"ד, י"א. ידענן האברך הנעלה הו"ח אי"א כו' הרה"ג דוד משה שי' ליבערמאן, ידוע'י שפ"ק צ"ח אבאר הט"ע
ה' ציינ' אמת, וכמה השתדלות השתדל עזרו קצת עלונו' הן דגשיות הן דרוחניות. אחכה
לדעו' צההתחזקות דשיעורי הלימודים הן דהאברכים הן דתפארת בחורים ובטח יחפשו עצות
בנוגע לנשים ובתולדות ע"ד הני"ל. ודברתי גם עם הראל"ק שי' עדכ"ז. בפ"ש

א

מצילום כתי"ק, על מכתב כללי-פרטי בתאריך זה (נדפס באג"ק ח"ג אגרת תקצח) — אל*
הרה"ח הו"ח אי"א נוי"מ וכו' מהור"י שי' חיתריק (מנהל רוחני דשיבת תו"ת — מאנטרעאל).
אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתכח, ובהנסמן בהערות שם.
האברך .. הרה"ג דוד משה שי' ליבערמאן: רב ביהכנ"ס שערי תפלה בני ראובן — שיקאגא
(לשם נשלח ע"י כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ע נ"ע — ראה אג"ק שלו ח"י אגרת ג'תז ע' ק),
ובהנסמן בהערות שם), ולימים — חתנו של הנמען (טבת תשי"א).
הראל"ק: ה"ר ארי' ליב קרעמער, מנהל ישיבת תו"ת — מאנטרעאל.

* וכן הקטעים "בענין הלימוד ברבים .. החילוק מבואר בין יאור לי כו" שנדפסו באג"ק שם
(ע' רצ ואילך).

ב

ב"ה, ז' תשרי, ה'תשי"א

הרה"ח הווי"ח אי"א וכו' מוהרד"מ שי

שלום וברכה!

מכתבו מערש"ק נצבים הגיעני ונהניתי לשמוע כי קבל סמיכה מהרה"ג וכו' הר"מ פיינשטיין שי.

בטח ניגש להוציא לפועל כל הענינים השייכים עם הרבנות שלו בביהכנ"ס. והנני מקוה שיוכל לבשר בשורות טובות בזה, ובודאי למותר לעוררו לעשות בענינים אלה בזריזות והשתדלות הראוי.

הנני מסגיר בזה קונטרס לשבת תשובה ויוהכ"פ שזה עתה הו"ל.

מוסג"פ קבלה על כסף הפדיון שמסרתי לקופת הצדקה.

הפ"נ קראתיו בער"ה על הציון.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה,

מ. שניאורסאהן

ב

מצילום האגרת. נכתבה על נייר המכתבים של המל"ח. נדפסה בתשורה (חיטריק, תשע"א). מוהרד"מ: ליבערמאן, שיקאגא. אגרות נוספות אליו — אג"ק חי"ד אגרת ד'תתק, ובהנסמן בהערות שם.

סמיכה מהרה"ג וכו' הר"מ פיינשטיין: צילום הסמיכה נדפס בתשורה הנ"ל. הרבנות שלו בביהכנ"ס: שערי תפלה בני ראובן. וראה גם אגרת אליו — אג"ק ח"ג אגרת תשי.

קונטרס לשבת תשובה ויוהכ"פ: 9: קונטרס פג. נדפס לאח"ז בסה"מ תשי"א ע' 21 ואילך.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות
הרה"ג הרה"ח ר' גדלי' בן עלקא ביילא
רב קהילת היכל מנחם מאַנסי
בקשר עם יום הולדת שלו
שי"פ משפטים, זי"ך שבט
זוגתו מרת **שרה לאה** בת **רחל**
ולזכות יוצאי חלציהם
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות
ולשנת הצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיו
ברוב טוב גשמי ורוחני ומתוך שמחה וטוב לבב
אבערלאנדער